



Keresztyén Testvéreim!

Hogy Jézus miként *ébredt rá* különleges isteni mivoltára; nem tudjuk. A Biblián kívüli úgynevezett gyermekségevangeliumban olyan történeteket írnak róla, amiben már kisgyermekként csodás módon, például lebénulással büntette a gonoszokat, de ezeket olvasva a jóérzésű keresztyén ember felháborodik, hogy mennyire ízléstelen történeteket találtak ki emberek, amivel megpróbálták hozzátenni az igazi Jézushoz. A silány teológiájú, semmitmondó történeteket tartalmazó anyagokat éppen ezért elutasítva maradjunk annyiban: a Biblia csak azt árulja el, hogy a gyermek gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.

A legközelebb a 12 éves Jézusról tudjuk, hogy ezt a bölcsességét már élesben tesztelték a jeruzsálemi templom tanítómesterei, és megdöbbenek rajta. Jézus ekkor már Istent az apjának hívta, a templomot pedig apja házának.

Itt ismét hosszú szünet következik, a Bibliában a legközelebb arról tudunk, hogy elkezdett készülni a nyilvános működésére, vagyis arra, hogy Izráelt járva fellépjen Messiásként. De hogyan tegye ezt? Milyen vallásgyakorlati előzményei legyenek annak, hogy ő úgymond fellépjen Izráelben? Igazából erről sem tudunk annál többet, hogy miket kezdett el tenni, mégis, itt én merészen megpróbálok arra is következtetni, hogy miket gondolhatott. Tudom, veszélyes dolog az, amit most teszek, hiszen igen közel járhatok ahhoz, hogy tévtanokat hirdessek. Azt pedig nagyon nem szeretném. Úgyhogy előre bocsátom, hogy a Biblia szava a Szentírás, amit én ma prédikálok, az nem az. De attól még lehetséges, hogy igazat fogok mondani, és ha már elgondolkodásra készítenek vele, sőt: tovább gondolásra, amitől épül a hit, akkor már célt értem.

Gondolatsoromat azzal kezdem, hogy Jézus felnőttként a maga másságában a többi emberhez képest tudta, hogy ez nem arra való, hogy általa neki egy élhetőbb élete legyen, hanem ezzel szolgálni kell az Istent. Az ószövetségi próféciaikat megismerve idővel az a meggyőződése is kialakult, hogy ő a Messiás. A születése körüli csodás történeteket a szüleitől hallhatta, amik szintén erre utaló jelek voltak. Istenhitében olyan közel érezte magához Istent, hogy apjának hívta. A próféciaikat olvasva és az emberek váradalmait ismerve, hogy mit vártak a Messiástól, úgy látta, hogy ez egy nagyon nagy kihívás. Itt egyszerre kell dicsőségesnek lenni és szenvedni, egyszerre kell az egész zsidó népet megváltásra hívni, de egyszerre kell az egyénnel külön-külön foglalkozni, miközben egyszerre kell az egész világ megszólítására és megváltására eljutnia. Egyszerre kell büntelennek lennie, de ugyanakkor ennek nem az erkölcsileg helyes tettek sorozatának kell lennie, hanem mennyei apja akarata megcselekvésének. Egyszerre kellett az egész világ számára minden idők legkomolyabb vallási tanításait adnia, ugyanakkor annak olyan egyszerűnek kellett lennie, hogy egy óvódás is értse a lényegét. Egyszerre kellett a zsidó valláson túllépve újat hoznia, de egyszerre kellett a zsidó vallást tiszteletben tartania. Még sorolhatnám, hogy mi minden kihívásokkal kellett szembenéznie, de legyen elég most annyi, hogy amikor meggyőződéssé vált számára, hogy ő a Messiás, és ebből akkor rengeteg dolognak kell majd következnie, akkor meg kellett, hogy alkosson magában egy elképzelést, koncepciót, hogy ezt hogyan tegye, hogyan mutassa a világnak, hogyan teljesítse be a Messiási küldetését! Ebben nem voltak partnerei. Nem egyeztetett a papsággal, sem Máriával, vagy Józseffel, sem a barátaival, vagy a kortárs nagy vallási gondolkodókkal. Nem ötletbörzézhetett, nem tarthatott szavazást, ezt neki egyedül

Tatabánya-Óvárosi Református Gyülekezet



kellett kitalálnia, pontosabban a helyes ösvényre rátalálnia. Csak egyedül tehetette ezt meg. Mit is tett ekkor?

A Biblia leírása szerint az egyik dolog az volt, hogy egyedülként elvonulva, pusztai körülmények közt, böjtölve, hogy senki és semmi el ne vonja a figyelmét, imádkozott. Az imádságban próbált ráhangolódni Isten akaratára. Semmi olyat nem sugall a szöveg, hogy Jézus ezekben az imákban kijelentéseket kapott volna bármilyen mikéntekről, vagyis olyan dolgokról, hogy ide és ide menj és ezt és ezt tedd! Ugyanakkor azt olvassuk, hogy a Sátán megkísértette őt 3 dologban is, amikre nemet kellett mondania. Ezek a gondolatok a mindenkori emberiség Messiási elvárásai voltak. Máig ezektől várja a világ sorsának alapvető jobbra fordulását, és ebbe a csapdába máig belemennek személyek, intézmények, és szégyenszemre olykor az egyház is.

Az egyik ilyen váradalom a szociális megváltás. Kényelmes élet, a kenyérgond megszűnése majd elhozza az embernek a jót. Mivel ez a XX. századig tömegével nemigen valósulhatott meg, így egészen odáig sokan hitték és remélték ezt, mint az emberiség üdvös jövőjét. Mára már tudjuk, hogy az Európai és Észak-Amerikai jóléti társadalmakban az emberek elégedetlensége ugyanakkora maradt, vagy még nagyobb, mint a szegényebb országokban. A jóllakottság, a jogi harcok, amiknek eredményeként mára már ezekben az országokban méltóságot kaphatnak különböző életkorúak, különböző nemi beállítottságúak, különböző kulturális hátterűek, különböző vallásúak, nos, mind ezek az eredmények fikarcnyival nem tették az embert olyan értelemben boldogabbá, hogy élete már egy teljesebb élet lehetne. Abszolút ugyanazok a problémák gyötrik az embert, mint például önmaga lelkének a meg nem értése, a társas együttlét kihívásainak örökké megoldhatatlan problémája, a bűn következményének súlyos terhe, a haláltól való rettegés stb. Jézus tehát nemet mondott erre a hamis messiási váradalomra. Noha Jézus szociálisan érzékeny volt, olyannyira, hogy minden egyes emberrel tudott és akart jót kezdeni, sőt volt, hogy több ezer embernek adott kenyeret, máskor meg betegek tömegét gyógyította, mégis ő nem enyhíteni, vagy megszüntetni kívánta ezeket a terheket, mivel látta, hogy ez semennyire nem fog üdvösebb jövőt adni az emberiségnek. Amikor napjainkban az idős emberek visszasírják gyermekkorukat, hogy akkor mennyivel élhetőbb volt az élet, akkor egy összehasonlíthatatlanul szegényebb életmódot sírnak vissza. Ez jól mutatja, hogy mennyire nem a kevés kenyér, a kényelem hiánya, a szociális háló kidolgozottságának hiánya a probléma, amire a megoldást csak a Messiás adhatja.

A másik örök emberi sűgás a Messiásnak, vagy Messiás-jelölteknek, a siker. A csodák, a jelek, az emberi teljesítőképesség határáig eljutni, sőt még azon is túl eljutni olyan isteni megoldást adhat, amivel a mozgalmak célt érhetnek. Ezeket a dolgokat az emberek isteninek szokták gondolni. Napjainkban divatosak az olyan filmek, amikben különleges képességű emberek vagy lények szerepelnek. Szinte mindegyik valamilyen istenélményt kínál, és úgy tűnik, hogy megunhatatlan a műfaj, a nézők hálásak ezért. Elképesztő alakú férfiak és nők, hatalmas termetű lények, mások felett valamennyire hatalmat gyakorló figurák, az időt a földkerék visszaforgatásával korábbi állapotba visszaállító Superman stb., ezek mind olyan kisebb-nagyobb megváltásokat hozó figurák, akiknek lelkes követők vannak. Elképesztő mozifilmekkel százmilliókat lehet moziba csalni, az internetes oldalakon pedig a lájkolás által a követők számát szintén rövid idő alatt értelmezhetetlen nagyságrendűvé lehet növelni. Közel



10 éve két zenész például 80 milliós úgynevezett feliratkozást, vagyis internetes értesítéshez kapcsolatkiépítést ért el. Mellékesen jegyzem meg, de a népszerűségnek, beleértve annak megtartását is, akkora súlya van, hogy a hírességek nagy része iszonyatos lelki problémákkal éli életét. Szomorúan mondom, de miközben a magyar református gyülekezeteink tragikusan leépültek az utóbbi évtizedekben a létszámukban, aközben soha nem látott mértékben kapjuk a lájkokat az emberektől, hogy a vallásos dolgaink bejönnek nekik. Soha ennyi internetes követője még nem volt az egyházi személyeknek, miközben valahogy mégis, vagy talán éppen ezzel összefüggésben a gyülekezetek folyamatosan fogynak. Az egyház sokféleképpen kápráztatta már el a híveket, és nagy tömegek tapsoltak hozzá. Semmilyen megváltás nem következett ezekből soha. Az egyházbarát Fidesz kormány idején sikeresen felújítottuk állami támogatással a református templomokat és parókiákat. Csak az a baj, hogy közben lecsökkent a gyülekezeti tagok száma és a református lelkészek száma is. Nem a Fidesz egyházbarát politikájával van baj. Hanem azzal, hogy az emberek ettől azt hiszik, hogy az egyháznak most sokkal jobb. Pedig megtérni, az igaz emberség útjára rátalálni, Jézust követni ma éppen ugyanolyan nehéz, mint 2000 éve. Manapság egyre több ismerősöm kéri, hogy álljak be az egyházat gazdagabbá tevő projektek megvalósításának sorába, vállalkozói és üzleti tevékenységekkel remekül fel lehetne turbózni az egyházat, és ha több látványosság lenne, mint például lelkes, hangos zenék, szórakoztató honlapok, vagy több rendkívüli lenne benne, például nyelveken szólás, vagy csodás gyógyulások, amiket reklámoznánk is, akkor az egyházak újra erőre kapnának és lelkészként nem pipacspiros fülekkel kellene majd megállnom Isten előtt a végítéletnél, hogy mit tettem, mit nem tettem egy megyeszékhely gyülekezetével. Jézus azonban nemet mondott a produkciós egyházra, a sikert-csodát prezentáló isteni élménybe hajszolásra. Ezekből az emberi életek nem jönnek rendbe, a hit számára ezek lehetnek ugyan erősítő jelek, de akár éppen a hitet kiváltó lusta keresztyénekké is tehetik az embereket, ahol a lelki izgalmak közt jól elvan a vallásos ember, és kész, ennyi. Ha ma Jézus leugrana a jeruzsálemi toronyról és nem lenne baja, talán milliárdos nagyságrendű lájkot kapna. És lehet, hogy mondjuk úgy meg is térnének ettől, vagy százan. Na, ez az, ami – köszönjük szépen, de – nem kell.

Testvéreim! Mikor Jézus ezeket az emberi elvárásokat átgondolta, akkor megkísértette végül őt az a sűgás is, hogy hatalomra tegyen szert. Gondoljatok csak bele! Hány mozgalom volt a világtörténelemben, amelyik éppen akkor, amikor hatalomhoz jutott, megpróbálta elhozni az Isten országát, de amit helyette csinált, az rettenetes volt. Ilyen volt a kommunizmus, ilyen volt a hatalmával visszaélő egyház, különösképpen a középkorban, de nem csak akkor, ilyen volt Hitler harmadik birodalma is. A hatalomtól az ember mindig is az isteni megoldást reméli. Móresre kell tanítani az ellenállókat és a gonoszokat, és megjutalmazni a jókat. Meg kell akadályozni a rosszat, és akkor majd a jó növekedni fog. Őszinte lelkesedéssel hiszi ezt máig az emberiség, pedig ennek a hamis hitnek nincs alapja. Soha nem működött. Legalábbis nem azon a szinten, amit várnak ettől. Az ember, ha nem is mindenható, de azért hatalmaskodó szeretne lenni. És máig nem meri bevallani, hogy nem a kevés hatalom, hanem éppen a sok hatalom miatt tart ott a megváltatlan emberiség, ahol tart. Jézus úgy volt mindenható, hogy amikor édesanyja provokálta, hogy csináljon már bort egy lagziba, ahol elfogyott a bor, akkor rövidre zárta a beszélgetést: Ez nem rád tartozik. Jézus mindenható volt, de soha nem volt önmagáért való hatalma, és a hatalom megtartására sem törekedett, amint azt kereszthalála is



mutatja. Egyházának is azt mondta: odadoblak titeket, mint bárányokat a farkasok közé. Hej, ha a középkor egyháza ezt az ígét komolyan vette volna, akkor nem lett volna fordítva, hogy az egyház farkasként kergette a bárányokat. Jézus tehát erre a harmadik fajta Messiási útra is nemet mondott.

Mármost, visszatérve igehirdetésem alapgondolatához: Jézus mielőtt elkezdte volna a nyilvános működését, egyrészt tehát megküzdött a kísértésekkel, a Sátánnal. A ma embere úgy tesz, mint ha nem lenne Sátán, nem lenne a bűn lehúzó ereje, mintha „tisztá tábla” lenne az ember, amit legfeljebb a külső hatások ronthatnak el, és nem belül lenne az ember bűnös, kárhozatos. Nagyon rossz taktika. Az ellenség ilyen módon való lebecsülése állandóan problémákhoz vezet, amiket aztán mindenre próbálja ráfogni az ember, hogy mitől vannak, csak arra nem, hogy azért, mert saját magát fölébecsülte a valóságnál. A Sátánt nem győzheti le az ember, csak Isten. Mi csak annyit tehetünk, hogy legalább Isten oldalán harcoljunk. Tudatosan. Nemet mondásokkal is.

Tovább menve Jézus Messiási életútjának előkészítésére, Jézus számára a Sátánnal való harcán túl még egy másik dolog is nagyon fontos volt. Az, hogy Isten adjon neki valamilyen egyértelmű égi jelet, indítást ahhoz, hogy amit tesz, jól teszi. A mindenkori ember általában mit tesz ahhoz, hogy valahogy az égi áldást átélje? Valamilyen különös vallásgyakorlattal próbálja elérni. Például böjtöl. Jézus egyébként a Sátán elleni harcánál 40 napig böjtölt, de Isten nem adott neki arra nézve égi jelet, hogy ettől a produkciótól ő lenne a Messiás. Jézus az égi jel hiányától nem keseredett el, hiszen ő nem azért böjtölt, hogy magát víziókkal felizgassa, hanem azért, hogy kettesben, szemtől szemben küzdjön meg a Sátánnal.

Aztán tipikus emberi vallásgyakorlati lehetőség a megistenüléshez, az égi jelhez a különös emberfeletti dolgok átélése, megcselekvése. Jézus kipróbálhatta volna például valamilyen nagy csoda megcsinálásával, hogy a Jóisten megáldja őt. De Jézus ezt nem érezte korrektnek ahhoz a kérdéshez, mármint annak megválaszolásához, hogy ő-e a Messiás, és jó Messiási utat jár-e? Jézus próbálkozhatott volna akár olyan vallásgyakorlattal is, amiben más vallásoknál találkozunk: a helyes légzéssel. Ezt ő nem érezte a Messiási küldetése megerősítésének. Azt sem próbálta ki, hogy tud-e levitációval a föld fölött lebegni. Pedig ettől megnyugodhatott volna, hogy ő aztán nagyon isteni. De ezt az utat sem választotta. Jézus nem úgy próbált hozzájutni az isteni megerősítéshez, hogy ezt valamilyen nagyszerű vallási cselekvéssel kiprovokálta volna. Hanem úgy, hogy szabadon hagyta Istent, hogy ő mikor és hogyan erősíti meg ebben. És nagyon érdekes, hogy Jézus mindenekelőtt azt a Messiási életutat választotta, hogy Keresztelő János elé állva ő is kérte a bűnös emberekkel való közösséget, a bemerítést. Nem egy felfelé, az égig felfúró vallásgyakorlatba kezdett, ahol, ha kilyukasztja az eget, akkor az igazolja majd őt, hogy ő az igazi Messiás, hanem egy olyan ezzel ellentétes utat választott, amiben lefúrja magát az Isten előtt megváltásra szoruló bűnös ember állapotáig. Felveszi magára az átkozott emberi lét terhét. Közösséget vállal a bűnös emberekkel, de nem felülről, egy kicsit, hanem magára véve bűneink teljes súlyát. Megjegyzem egyébként, hogy ezt teszi a mindenkori igazán szerető ember is, hiszen a nyomorultat, mint szeretettét nem elzavarja, hanem a terhéből önként magára vesz, amennyit csak bír. Szóval Jézus azzal kezdi a Messiási útját, hogy legalulra pozicionálja magát, s innen szeretné majd felfelé húzni, felfelé tolni, felfelé segíteni az embert. Nem az égből lekiabálva, hanem a nyomorult ember kezét fogva. Jézus a



Messiási küldetését abban látta, hogy a bűnös embernek nyissa meg az utat az ég felé. A bűnösnek. Nem az embernek, bármilyen szépen is hangozna ez a kifejezés. Hanem a bűnös embernek. Nem kenyeret, sikert és hatalmat ad egy igazabb emberlétért és megváltásért, hanem önmagát adja, mindenét, a bemeztetés meghalást kifejező aktusától a megtisztult életben való járásig. Jézus beáll megkeresztelkedni, de a többiekkel ellentétben ő nem mond bűnvallást. Viszont ő is az Istenre való rászorultság távolságából indítja Messiási munkáját.

És ekkor váratlanul megnyílik az ég, váratlanul egy az Isten Szentlelkét jelképező galamb száll rá és váratlanul égi hang szól: Ez az én szeretett Fiam! Őt hallgassátok! Jézus így jutott el a Messiási út elején a kezdő lökéshez. És ekkor, csakis ekkor, csakis ezután elkezdte hirdetni az Isten evangéliumát, jóhírét: Eljött az Isten országa, beteljesedett az idő, térjete meg, higgyetek az evangéliumban!

Még egy utolsó gondolatról hadd szólja a végén! Azt hihetnénk, hogy logikai sorrendben Jézus először elment a pusztába, hogy ott szembe nézzen a Sátánnal, majd utána a bűnös emberek közé való sorbaállásnál jött az isteni megerősítés. De valójában a bibliai tudósítás szerint a sorrend az volt, hogy amikor átélte a Messiási megerősítést a bűnös emberekkel való közös keresztségnél, akkor utána azonnal, mielőtt elkezdte volna hirdetni az isteni örömmüzenetet az embereknek részben szóban, részben tettekben, mindenesetre a maga megjelenésében, életközösségében, nos, még ezelőtt Isten Lelke a pusztába vitte, ahol a Sátánnal nézett szembe. Hát nem érdekes? Azt hihetnénk, a vízi csoda-jel után már kezdhette is volna hirdetni az evangéliumot! De nem. Jézus még mielőtt az ember közé menve elkezdte volna a nyilvános működését, előtte a Sátánnal megvívta a harcát. Azt hiszem, mi emberek ezt fordítva szoktuk megcsinálni, és ez meg is látszik. Mi előbb az emberekkel való közösségben problémáig jutunk, és akkor muszájból jó esetben szembe nézünk a Sátánnal, az ő kísértéseivel, rossz esetben pedig egyenesen meg sem tesszük ezt. Azt hiszem, sok életfolyamatunk, hivatásunk, küldetésünk kérdése oldódna meg azzal, ha előbb a Sátánnal vívnánk meg a harcot, az ő rossz ságásaival, kísértéseivel, és csak utána kellene az emberekkel.

Testvéreim! Természetesen azt pontosan nem tudom, hogy mi játszódhatott le Jézus fejében a nyilvános működése kezdetekor, illetve az arra való ráhangolódásakor. Én a készülésemkor ezekre a gondolatokra jutottam. Ha valaki bibliai alapon ennél jobbra tanít, szívesen elfogadom, ha viszont ti is nagyjából ugyanezt vélitek, amit én, akkor gondolkodjatok el velem együtt Jézusnak a megkísértés történetén és a megkeresztelkedési történetén, amik egyedülálló módon adták meg annak a lehetőségét, hogy utána az egyetlen helyes Messiási életutat járja és valósítsa meg Jézus. Jézus lelki érzékenysége csodálatraméltó ezekben a történetekben, de egyben tanulságos is számunkra és követhető példát ad Isten akaratának keresésében és megvalósításában. Ámen.